

הנדון:

כמה מלאכים יכולים לרקוד על ראש של סיכה?

למי איכפת?

דתית. זהו אוסף של פוליטיקאים מקר מיים, המנהלים את ענייני ישראל. החלי טוניהם מחייבות אותנו, אזרחי ישר אל. אין הן מחייבות אותם, אזרחי אר צות-הברית.

אם החלטות של ממשלת ישראל אינן מוצאות חן בעיניהם, יואילרנא לבוא ארצה, להשתתף בבחירות ולעזור לנו לשלוח לעזאזל ולאופוזיציה את כל התבורה הזאת.

אך כל עוד הם ממשכים לשבת באר צות-הברית, אין החלטות ישראל מחייבות אותם. הבעיות הסנימיות שלהם אינן צריכות לעניין אותנו.

ירצו להפסיק את התרומות? זו זכותם. ירצו לחרול מלהפוך את חברי-הקונגרס שלהם למשרי תי-ישראל? זו זכותם. ואם הפוליטיקאים הישראליים רוצים להתעלם מן הסכנות האלה — גם זו זכותם.

ל הוויכוח הזה שופך אור על היחסים הבל-תיכריאים הקיימים כיום בין מדינת-ישראל והקהילות היהודיות בעולם.

יהדות ארצות-הברית הפכה והדמכבר לפילגש של ממשלת-ישראל. היא מתפלשת בעפר לרגלי כל מנהיג ישראלי, יהיה אשר יהיה — בךגוריון, גולדה, בגין, פרס, שמיר. (הרשתי לעצמי לומר פעם לציבור יהודי אמריקאי: "אם אנחנו נבחר בסוס של קאליגולה ככראש-ממשלתנו, אתם תעניקו גם לו תמיכה לאסייג וללאי-קורת.") הם ליקקו לכל ראש-ממשלה, תמכו בכל מעשה של ממשלתנו, תמכו בכל מדיניות פסולה, ומעולם לא תבעו את הסדרת הדת מן המדינה — בישראל.

ולא זה בלבד שליקקו ותמכו, אלא גם תרמו מיליונים למפלגות ישראליות, ובכך עזרו לכפות אותן עלינו, על אפנו ועל חמתנו. כך התערבו בעניינינו, כמו עלינו ממשלות ששלחו את מיטב הבנים למוות במילחמות מיותרות, ונשארו שם בגלות המימה ומרופרת.

אבל עכשיו הם מויללים ומייבבים, מזעיקים שמיים וארץ ואומרים לנו שא"סור לכנסת לקבל החלטה זו או אחרת.

גם בכיוון ההפוך המצב מחפיר ונלעג. ממשלת-ישראל מפעילה את הקהילות היהודיות כדי לכפות על ארצות-הברית מדיניות הגדרת את האינטרסים הלאומיים האמריקאיים, והי תואמת (לדעתה) את האינטרס הישראלי. היא מפעילה אותן כדי לסחוט מיליארדים מן האוצר האמריקאי, בתוספת מאות-מיליונים מהיהודים עצמם.

ללא התמיכה הזאת והכסף הזה לא היתה ממשלת-ישראל מסוגלת להמשיך במדיניותה הנוכחית, המובילה אותנו אל עבר-פיפחת.

ועכשיו יש לממשלתנו החוצפה התי-הזמנית לירוק בפני הקהילות האלה, לבי-עושה באחריותו ולטעון כי אל להן להתערב בעניינים שלנו.

ני ישראל. אין שום ספק לגבי השאלה מיהו ישראלי: ישראלי הוא המחזיק ברכון ישראלי, הממלא את חובותיו כישראלי על פי חוקי ישראל.

אני גם יהודי. אבל מיב היהדות שלי הוא ענייני הפרטי לגמרי. זה לא נוגע למדינת-ישראל ולא לחוקי ישראל.

אני בעד קיום יחסים טובים וחמים בין מדינת-ישראל ובין הקהילות היהודיות בעולם. אבל לקהילות היהודיות לא צריכה להיות שום השפעה על חקיקת חוקינו, ולנו לא צריכה להיות השפעה על ניהול ענייניהן שלהן.

ישראל צריך לקום מישטר של הפרדה מוחלית בין הדת והמדינה — כשם שקיים מישטר כזה בארצות-הברית.

מי שדוגל במישטר כזה, אינו יכול למצוא כל עניין בוויכוח על השאלה "מיהו יהודי". הוא מעניין אותי בדיוק כמו הוויכוח שפילג את הכמרים בימי הביניים: כמה מלאכים יכולים לרקוד על ראשה של סיכה?

שיו את נפשם החילונית במילחמה על גיור רפורמי.

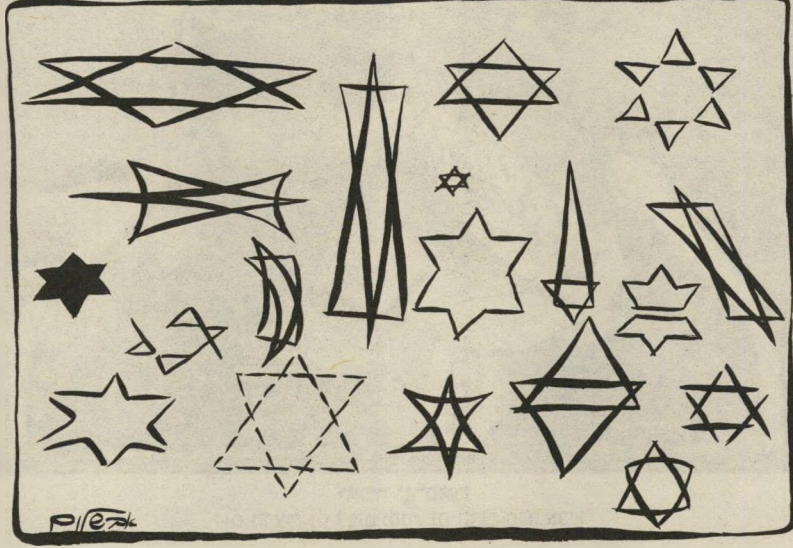
מי ששולל את שילטון הדת במדינה, מי שדוגל בהפרדת הדת מן המדינה, אינו יכול להילחם על זכויות הרפורמים במיסגרת של חוק הקובע כי הדבר הדין, יקבע על פי עיקרון דתי.

למי שדוגל באמת בהפרדת הדת מן המדינה יש רק ברירה בין שתי אפשרויות: להציע את ביטול כל החוקים המעניקים זכויות-יתר ל"יהודים" —

או להציע כי בכל החוקים האלה יאמר: יהודי הוא מי שמגדיר את עצמו כיהודי.

ואם אדם כזה מבנים את ראשו לוויר כוח בין הזרמים הדתיים השונים, וכוח על גיור כזה או אחר, הרי הוא עושה שקר בנפשו.

בל, ידעקו כאן כמה נשמות טובות, מה עם אחדות העם היהודי? מה באמת?

מיהו יהודי?

חלק גדול מן הציבור היהודי בארצות-הברית מורכב עכשיו מגרים ומגיורות. זוהי עובדה.

לפני זמנמה, בפעם סיום בארצות-הברית, הזמנתי לדבר בלי-שבת בבית-כנסת קונסרוויטיבי בעיר-שדה. אחרי ההרצאה (ררשה?), בהפסקת-הקהילה-העוגות, ערכו לי היכרות עם כמה מן הנכנסים. התרשמתי כי כמעט מחציתם הם גרים וגיורות.

בטיק גיורות. כעיקר גיורות. נשים אלה נישאו ליהודים והתגיירו. הן מת-ייחסות לגיור בכל הרצינות וכמעט ואמרת: כמו גויים. באות לכל הפלה, מקפידות על המיצות, מקיימות אוירה יהודית בבית, מתכונות את הילדים כיהודים.

אומרים שיש כ-200 אלף כאלה בארצות-הברית.

מובן שהקהילות האלה נעלבות מן הקנוניה לפסול עקרונות את גיור הרבנים הרפורמים והקונסרוטיביים, אף שאין לה שום תוקף אלא לגבי המעטים המבקשים לעלות לישראל.

כל הכבוד. אבל מה זה נוגע לנו? אם הם מתייחסים אל מדינת-ישראל כאל הוואתיקאן של הדת היהודית, שהחלטותיו חלות עליהם כשם שהחלטות האפיפיור מחייבות את הקאטולים בכל העולם — זו בהחלט הבעיה שלהם. זכ"ס. אני מציע להם להיגמל מן היחס הזה. ממשלת ישראל והכנסת אינו סמכות

הנולד. היועץ המישטמי לממשלה (ד-אז), יעקב-שימשון שפירא, אין אל בך גוריון והזהיר אותו.

הוא אמר לו שאין שום צורך בחוקי-השבות. לכל מדינה הזכות הריבונית להחליט מי יבוא בשעריה ומי לא, למי תוענק אזרחותה ולמי לא. זהו עניין להחלטת שר-הפנים. ומכיוון שישראל היא מדינה בעלת רוב יהודי, סביר להניח כי כל שר ישראלי יקבל תמיד בורעות פתוחות עולים יהודיים. (ואם לא יהיה בעתיד רוב הרוצה בכך, במילא לא יעזור שום חוק. הרוב פשוט ישנה את החוק.)

לעומת זאת, הזהיר שפירא, יכניס אותנו החוק הזה לצרות בלי-סוף. אם נקבע בחוק שיש ל"יהודי" זכות כלשהי, יצטרך החוק גם לקבוע מיהו "יהודי". וכך נולדה הבעיה.

ומאחר שנולדה, נכנסה המדינה הזאת לוויכוח האומלל הזה, הביולוגי-תיאולוגי, המתאים יותר לגרמניה הנאצית או לקונסיליום קאתולי בימי-הביניים.

ולראייה: שפירא עצמו, אותו שפירא, הוא שחוקק ב-1970, בפקודת גולדה מאיר, את תיקון

מיהו יהודי? איני יודע. זה גם לא איכפת לי.

הוויכוח על שאלה זו הוא ויכוח-טרק — הוויכוח הלא-יכנון על הנושא הלא-יכנון, בשעה הלא-יכנונה, ביורה הלא-יכנונה.

מיהו יהודי? התשובה הסבירה פשוטה בתכלית: יהודי הוא מי שרוצה להיות יהודי.

מי שרוצה להיות יהודי, מי שמודה כיהודי, מי שמוא-יהודים וראים בו יהודי. למי זה נוגע?

רק לו עצמו. זהו עניינו בלבד. רוצה — הרי הוא יהודי. אינו רוצה — אינו יהודי.

מתנהג כיהודי — הרי הוא יהודי. אינו מתנהג כיהודי ואינו מודה כיהודי — אינו יהודי.

ומכיוון שזה עניינו הפרטי בלבד — כלל לא חשוב לזולתו איהו יהודי הוא. רוצה להיות יהודי דתי? שיהיה. רוצה להיות יהודי חילוני? שיהיה. יהודי אורתודוכסי, רפורמי, קונסרוטיבי, משיחי, אתאיסטי — שיהיה.

מה כל זה נוגע למדינת-ישראל? כשאני רואה את ההתרוצצות הזאת סביב הש"א של סתתא יהודיה (מצד האם, אך לא מצד האב) זה מעורר בי אסטי-אציות מכחילות.

כבר היתה מדינה בעולם שבה התרוצצו אנשים כדי להשיג אישורים על סכא וסכתא. מדינה שבה היהדות של הסכא והסכתא חוצצ גורלות, רנה אנשים למוות, מנעה נישואין. כך זה היה בגרמניה הנאצית. שם שלטו חוקי-נירנברג. שם היה עשוי קצין בכיר כ"ס"ס, כבואו לשאת את חזירת-ליבו הבלגודית, לגלות לפתע כי בעורקי סכתו זרמה טיפה של דם יהודי — ובכך חרב עליו עולמו.

איך הגענו אנחנו לזה? איך הגיעה לזה מדינת-היהודים, מדינת-ישראל המודרנית הנאצית? איך הגענו למעין חוקי-נירנברג הפוכים?

אני יודע, כאן יקפצו ויגידו שזה לא אותו הדבר. שם זה היה עניין של גזע, שלא ניתן לשינוי. כאן יש עניין של דת, ואפשר להפוך גוי ליהודי ויהודי לגוי. בסדר.

אך האם ההבדל הוא באמת בלי-כך גרול? האם אין כאן, בסיור של דבר, אותו המחזה המביש, הימיר-בניימי, של קביעת גורלו של אדם על פי זהותם של סכא וסכתא, בתוספת זהותו של הרב המגדיר (הסכא והסכתא שלו)?

איך, לכל הרוחות, הגענו בכלל למד-צב-ביש, שם שמדינת-ישראל המודרנית-נית, החילונית, הדמוקרטית, עוסקת בשטיות מסוג זה, באמונות טפלות ובוויכוחים תיאולוגיים?

שם בזה — כמו בכל מה שקורה עכשיו — דויד בךגוריון.

מדינת-ישראל קמה כמדינה יהודית. או רבץ עדיין זכר-השואה כעגן שחור על כולנו. מייסדי המדינה רצו שתהיה מדינת-ישראל-הפליטה, מיגדולר לכל היהודים הנרדפים בהווה ובעתיד: כח-חוף-מיכסחים, כח-קבל כל יהודי נרדף. יפה כולנו רצינו בכך. כולנו רצינו בכך גם היום.

אבל מה זה נוגע לסכא ולסכתא? בךגוריון ועמיתיו רצו לבטא את הרצון הקר לקטיבי באקט תחיתי גרול ומרשים, וכך עלה הרצון לחוקק את חוקי-השבות. היה לספות איש חכם אחר, שראה את